

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

**SAŽETI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA PERIOD
TOKOM GODINE KOJI JE ZAVRŠIO 30. SEPTEMBRA 2021.**

(nerevidirani)

u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 34

Sarajevo, 27. oktobar 2021. godine

SADRŽAJ

Strana

Odgovornost za finansijsko izvještavanje	1
Izvještaj o dobiti ili gubitku	2
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	3
Izvještaj o finansijskom položaju	4
Izvještaj o promjenama u kapitalu	5
Izvještaj o novčanim tokovima	7
Odabrane napomene uz sažete finansijske izvještaje	9-44

1	Osnovne informacije
2	Osnova za pripremu
3	Aranžman valutnog odbora
4	Klasifikacija i mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza
5	Upravljanje finansijskim rizicima
6	Neto kamatni prihodi
7	Neto prihodi od naknada i provizija
8	Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
9	Neto (gubici) od kursnih razlika
10	Ostali rashodi / prihodi
11	Troškovi osoblja
12	Administrativni i ostali operativni troškovi
13	Neto (povećanje) rezervacija za očekivane kreditne gubitke
14	Neto (gubitak) / dobit za period
15	Gotovina u stranim valutama
16	Depoziti kod inostranih banaka
17	Dužnički instrumenti
18	Monetarno zlato
19	Specijalna prava vučenja u MMF-u
20	Ostala imovina
21	Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina
22	Novčanice i kovanice u opticaju
23	Depoziti banaka
24	Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija
25	Rezervisanja
26	Preuzete i potencijalne obaveze
27	Ostale obaveze
28	Kapital
29	Novac i novčani ekvivalenti
30	Transakcije sa povezanim licima
31	Vanbilansne stavke
32	Članstvo Bosne i Hercegovine u Međunarodnom monetarnom fondu
33	Događaji poslije datuma izvještavanja

ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

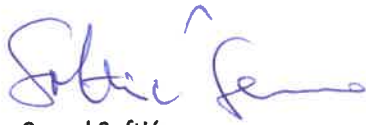
Uprava Centralne banke Bosne i Hercegovine je odgovorna za ove sažete finansijske izvještaje, koji su pripremljeni u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnim računovodstvenim standardom 34: „Finansijsko izvještavanje za periode tokom godine“.

Uprava je odgovorna za dosljednu primjenu odabranih računovodstvenih politika, donošenje razumnih i uvjerljivih prosuđivanja i procjena i za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni i za sprovođenje takvih internih kontrola koje omogućavaju očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine te sprečavanje i otkrivanje prevara i drugih nepravilnosti.

Upravno vijeće je odgovorno za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke Bosne i Hercegovine koje izvršava i preko Revizorskog komiteta formiranog kao pomoćnog tijela Upravnog vijeća. Sažeti finansijski izvještaji se podnose Predsjedništvu Bosne i Hercegovine nakon njihovog odobrenja od strane Upravnog vijeća.

Ovi nerevidirani sažeti finansijski izvještaji prezentuju istinito i vjerno, u svim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke Bosne i Hercegovine te rezultate njenog poslovanja i novčanih tokova na dan i za periode prezentovane u ovim sažetim finansijskim izvještajima.

Priloženi nerevidirani sažeti finansijski izvještaji na stranama od 2 do 44 odobreni su od strane Upravnog vijeća 27. oktobra 2021. godine.

dr. Senad Softić
Predsjedavajući Upravnog vijeća
Guverner

mr. Vesna Paćuka
Rukovodilac Odjeljenja za računovodstvo i finansije

IZVJEŠTAJ O DOBITI ILI GUBITKU (NEREVIDIRANI)

U hiljadama KM	Napomena	Za period			
		1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Kamatni prihodi		14.762	12.902	40.627	39.142
Kamatni rashodi		(11.497)	(8.357)	(31.116)	(23.028)
NETO KAMATNI PRIHODI	6	3.265	4.545	9.511	16.114
Prihodi od naknada i provizija		5.498	4.570	15.258	13.500
Rashodi od naknada i provizija		(203)	(176)	(586)	(517)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	7	5.295	4.394	14.672	12.983
Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	8	529	-	2.552	1.578
Neto (gubici) od kursnih razlika	9	(1.204)	(174)	(624)	(230)
Ostali rashodi / prihodi	10	(32)	92	1.292	228
OPERATIVNI PRIHODI		7.853	8.857	27.403	30.673
Troškovi osoblja	11	(4.869)	(4.819)	(14.323)	(14.036)
Administrativni i ostali operativni troškovi	12	(2.726)	(2.204)	(7.556)	(6.414)
Troškovi amortizacije	21	(619)	(641)	(1.863)	(1.914)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(8.214)	(7.664)	(23.742)	(22.364)
FINANSIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVACIJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE		(361)	1.193	3.661	8.309
Neto (povećanje) rezervacija za očekivane kreditne gubitke	13	(217)	(151)	(187)	(418)
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD	14	(578)	1.042	3.474	7.891

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (NEREVIDIRANI)

U hiljadama KM	Napomena	Za period			
		1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD		(578)	1.042	3.474	7.891
Ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit					
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>					
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit					
Neto promjena u fer vrijednosti tokom perioda	17	(8.553)	18.882	(101.556)	74.637
Neto promjena u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke priznata u dobit ili gubitak tokom perioda	5.1.1.	65	48	203	289
Reklasifikacija u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	8	(529)	-	(2.552)	(1.578)
		(9.017)	18.930	(103.905)	73.348
Monetarno zlato					
Neto promjena u fer vrijednosti tokom perioda	18	4.502	4.416	(6.758)	48.019
		4.502	4.416	(6.758)	48.019
Ukupno ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit		(4.515)	23.346	(110.663)	121.367
UKUPNO SVEOBUHVAATNI (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD		(5.093)	24.388	(107.189)	129.258

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU (NEREVIDIRANI)

U hiljadama KM	Napomena	30. septembar 2021.	Na dan 31. decembar 2020.
IMOVINA			
Gotovina u stranim valutama	15	443.640	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	16	3.617.064	3.832.072
Dužnički instrumenti	17	11.065.243	9.601.315
Monetarno zlato	18	284.803	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	19, 32	4.355	879
Ostala imovina	20	17.469	12.671
Nekretnine i oprema	21	47.351	48.560
Nematerijalna imovina	21	996	1.234
Ostala ulaganja		27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		15.508.734	13.958.307
OBAVEZE I KAPITAL			
OBAVEZE			
Novčanice i kovanice u opticaju	22	6.814.866	6.172.457
Depoziti banaka	23	6.346.903	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	24	1.466.113	897.044
Rezervisanja	25	1.321	1.414
Ostale obaveze	27	4.389	3.919
Ukupno obaveze		14.633.592	12.975.976
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Rezerve		846.668	957.331
Neto dobit za period		3.474	-
Ukupno kapital	28	875.142	982.331
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL		15.508.734	13.958.307

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU (NEREVIDIRANI)

U hiljadama KM

	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezervacije za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno rezerve	Neto dobit za period	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	25.000	545.203	31.300	291.527	1.598	87.703	957.331	-	982.331
Ukupno sveobuhvatni gubitak za period	-	-	-	(104.039)	134	(6.758)	(110.663)	3.474	(107.189)
Neto dobit za period	-	-	-	-	-	-	-	3.474	3.474
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	-	(104.039)	134	(6.758)	(110.663)	-	(110.663)
<i>Neto nerealizovane negativne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	(101.556)	-	-	(101.556)	-	(101.556)
<i>Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	(2.483)	-	-	(2.483)	-	(2.483)
<i>Neto povećanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	203	-	203	-	203
<i>Neto otpuštanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(69)	-	(69)	-	(69)
<i>Neto nerealizovane negativne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	-	(6.758)	(6.758)	-	(6.758)
Stanje na dan 30. septembar 2021. godine	25.000	545.203	31.300	187.488	1.732	80.945	846.668	3.474	875.142

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU (NEREVIDIRANI) (NASTAVAK)

U hiljadama KM

	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezervacije za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno rezerve	Neto dobit za period	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2020. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	-	856.541
Ukupno sveobuhvatna dobit za period	-	-	-	73.118	230	48.019	121.367	7.891	129.258
Neto dobit za period	-	-	-	-	-	-	-	7.891	7.891
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	73.118	230	48.019	121.367	-	121.367
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata	-	-	-	74.637	-	-	74.637	-	74.637
Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak	-	-	-	(1.519)	-	-	(1.519)	-	(1.519)
Neto povećanje u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak	-	-	-	-	289	-	289	-	289
Neto otpuštanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente	-	-	-	-	(59)	-	(59)	-	(59)
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata	-	-	-	-	-	48.019	48.019	-	48.019
Stanje na dan 30. septembar 2020. godine	25.000	537.295	31.300	284.491	1.573	98.249	952.908	7.891	985.799

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (NEREVIDIRANI)

Napomena	Za period	
	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM		
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI		
Neto dobit za period	3.474	7.891
Prilagođeno za:		
Kamatne prihode	6 (40.627)	(39.142)
Kamatne rashode	6 31.116	23.028
Neto povećanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke	13 187	418
Neto realizovane (dobitke) od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	8 (2.552)	(1.578)
Neto gubitke od kursnih razlika	9 624	230
Prihode od donacija	10 (2)	(50)
Neto povećanje u rezervisanjima	5	4
(Dobitak) od otuđenja nekretnina i opreme	(8)	-
Prihod od dividende priznat u dobit ili gubitak	(1.297)	-
Amortizaciju	1.863	1.914
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obavezama	(7.217)	(7.285)
Promjene na poslovnoj imovini i obavezama		
Smanjenje oročenih depozita kod inostranih banaka	538.448	211.404
(Povećanje) dužničkih instrumenata	(1.565.484)	(387.548)
(Povećanje) ostale imovine	(4.436)	(1.605)
Povećanje novčanica i kovanica u opticaju	22 642.409	833.075
Povećanje / (smanjenje) depozita banaka	447.934	(427.684)
Povećanje depozita Vlade i ostalih javnih institucija	569.069	215.187
Povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza	435	(103)
Isplate po osnovu rezervisanja	(98)	(78)
Naplaćena kamata	38.454	37.997
Plaćena kamata	(30.235)	(22.271)
Neto novac od operativnih aktivnosti	629.279	451.089
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme	8	-
Kupovine nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	(416)	(1.655)
Primljena dividenda	1.297	-
Neto novac od investicijskih aktivnosti	889	(1.655)

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (NEREVIDIRANI) (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Napomena	Za period	
		1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Efekti promjena u ispravci vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente		(60)	(132)
Efekti kursnih promjena na novac i novčane ekvivalente		(587)	(275)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		629.521	449.027
Novac i novčani ekvivalenti na početku perioda		2.909.688	2.498.972
Novac i novčani ekvivalenti na kraju perioda	29	3.539.209	2.947.999

Odabrane napomene na stranama od 9 do 44 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

ODABRANE NAPOMENE UZ SAŽETE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA PERIOD TOKOM GODINE KOJI JE ZAVRŠIO 30. SEPTEMBRA 2021. (NEREVIDIRANE)

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine („BiH“). Njen status je definisan Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. juna 1997. godine, saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka je počela sa radom 11. avgusta 1997. godine.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, adresa Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu u skladu sa pravilom valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definisano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim rezervama. Pored toga, Centralna banka ima obavezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom kursu u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Garantovana konvertibilnost domaće valute i potpuno pokriće domaće valute konvertibilnim deviznim rezervama po aranžmanu valutnog odbora su primarni ciljevi Centralne banke. Obezbijeđenje ostvarivanja ovih ciljeva čini da Centralna banka po svojoj funkciji nije profitna institucija.

Stoga se ostvarena dobit Centralne banke za određeni period ne koristi kao mjera uspješnosti poslovanja Centralne banke. Sve aktivnosti i operacije Centralne banke se poduzimaju kako bi se ostvarili zakonski postavljeni ciljevi i zadaci odnosno očuvala stabilnost domaće valute u skladu sa pravilom valutnog odbora. Uspješnost ostvarenja navedenih ciljeva se iskazuje kroz iznos neto strane aktive kao pokazatelja stabilnosti domaće valute.

U okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno nezavisna od entiteta, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

Ključno rukovodstvo Centralne banke čine dva tijela: Upravno vijeće i Uprava.

Članove ključnog rukovodstva Centralne banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedavajući
dr. Radomir Božić	član
mr. Šerif Isović	član
dr. Dragan Kulina	član
dr. Danijela Martinović	član

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nije imenovalo novi saziv Upravnog vijeća do 10. augusta 2021. godine. Nesmetano i kontinuirano izvršavanje zakonske uloge, osnovnih zadataka i funkcija Centralne banke u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i njenim važećim aktima je jedinstven stav postojećeg Upravnog vijeća do imenovanja novog saziva Upravnog vijeća od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Željko Marić	viceguverner (od 16. augusta 2021. godine)
dr. Milica Lakić	viceguverner (do 10. augusta 2021. godine)

Članove Revizorskog komiteta Centralne banke su, zaključno sa 31. augustom 2021. godine, činili:

Revizorski komitet

dr. Mila Gadžić	predsjedavajuća
dr. Elvir Čizmić	član
Radomir Repija	član

2. OSNOVA ZA PRIPREMU**2.1. Izjava o usklađenosti**

Ovi sažeti finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 34 („MRS 34“): „Finansijsko izvještavanje za periode tokom godine“ objavljenom od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“). Sažeti finansijski izvještaji ne uključuju sve informacije koje se zahtijevaju kao dio cjelovitog seta finansijskih izvještaja pripremljenih u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) te se trebaju čitati zajedno sa posljednjim revidiranim finansijskim izvještajima Centralne banke za godinu koja je završila 31. decembra 2020. („godišnji finansijski izvještaji“).

Odabrane napomene koje su date uz ove sažete finansijske izvještaje pojašnjavaju događaje i transakcije značajne za razumijevanje promjena u finansijskom položaju i uspješnosti Centralne banke u odnosu na posljednje godišnje finansijske izvještaje.

Ovi sažeti finansijski izvještaji su pripremljeni na osnovu pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja. Nastavak otežanih okolnosti u poslovanju Centralne banke, uzrokovanih globalnom pandemijom COVID-19, nije uticao na adekvatnost pretpostavke. Više informacija o okolnostima u kojima je Centralna banka obavljala svoje operacije u izvještajnom periodu je objavljeno u napomeni 2.7.

Rezultati poslovanja i izvršenih operacija Centralne banke koji su prikazani za izvještajni period i na izvještajni datum u ovim sažetim finansijskim izvještajima nisu nužno indikativni za rezultate poslovanja i operacije Centralne banke koji se mogu očekivati za 2021. godinu.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**2.2. Osnova za mjerenje**

Ovi sažeti finansijski izvještaji su pripremljeni primjenom obračunske računovodstvene osnove i koristeći historijski trošak kao osnovu mjerenja, izuzev za navedene značajne stavke:

Stavka	Osnova mjerenja
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Sažeti finansijski izvještaji Centralne banke prikazani su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu hiljadu (ukoliko nije drugačije navedeno).

2.4. Promjene MSFI-ova

Na dan odobrenja ovih sažetih finansijskih izvještaja, određene izmjene postojećih standarda i tumačenja su na snazi od 1. januara 2021. godine. Njihova primjena nema značajan uticaj na sažete finansijske izvještaje Centralne banke.

2.5. Računovodstvene politike

Sažeti finansijski izvještaji Centralne banke su pripremljeni u skladu sa istim računovodstvenim politikama koje su korištene prilikom pripreme posljednjih godišnjih finansijskih izvještaja.

2.6. Značajna računovodstvena prosuđivanja i procjene

Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave korištenje prosuđivanja, procjena i pretpostavki koji utiču na primjenu računovodstvenih politika i prikazane iznose imovine, obaveza, prihoda, rashoda i ostale objavljene informacije u ovim sažetim finansijskim izvještajima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke koje koristi Uprava su zasnovane na posljednjim raspoloživim pouzdanim informacijama prilikom pripreme ovih sažetih finansijskih izvještaja i iste se kontinuirano razmatraju.

Ovi sažeti finansijski izvještaji su pripremljeni prema uslovima koji su postojali zaključno sa 30. septembrom 2021. godine. Uslovi u budućnosti mogu biti drugačiji od onih koji su rezultirali finansijskim informacijama objavljenim u ovim sažetim finansijskim izvještajima.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.7. Uticaj globalne pandemije koronavirusa COVID-19 na finansijski položaj i uspješnost Centralne banke

Izuzetno nepovoljni uslovi kojima je poslovanje Centralne banke bilo izloženo u 2020. godini uslijed globalne pandemije koronavirusa COVID-19 nastavili su otežavati odvijanje poslovnih operacija i posljedično su uticali na iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda Centralne banke na izvještajni datum odnosno u izvještajnom periodu.

Uslovi na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone, na kojem Centralna banka investira devizne rezerve, nastavljaju biti pod dominantnim uticajem ekspanzivne monetarne politike Evropske centralne banke. Ključne kamatne stope Evropske centralne banke su bile nepromijenjene u izvještajnom periodu sa očekivanjima da će ostati na istim ili čak nižim nivoima i u budućem periodu. Upravno vijeće Evropske centralne banke je takođe potvrdilo i svoje druge mjere u cilju održavanja stabilnosti cijena.

S druge strane, iako se privreda Eurozone postepeno počela otvarati uslijed poboljšanja situacije povezane sa pandemijom i znatnim napretkom u postupku vakcinisanja, nastavak pandemije, širenje novih sojeva virusa i njegove posljedice na privredne i finansijske uslove ostaju i dalje izvor rizika, nesigurnosti i visoke volatilnosti u okruženju.

U izvještajnom periodu doznačena su sredstva MMF-a po osnovu alokacije specijalnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 602.540 hiljada KM. Navedena sredstva su doznačena Bosni i Hercegovini na osnovu odluke Odbora guvernera MMF-a kao mjere za ublažavanje posljedica krize uzorokovane pandemijom koronavirusa COVID-19. Centralna banka je uredno izvršila svoju zakonsku ulogu depozitara, bankara i fiskalnog agenta Bosne i Hercegovine. Međutim, doznačena sredstva su dodatno negativno uticala na finansijske performanse Centralne banke uslijed izuzetno nepovoljnih i volatilnih uslova na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone po pitanju mogućnosti za investiranje i reinvestiranje doznačenih sredstava.

Okruženje negativnih kamatnih stopa i prinosa dužničkih instrumenata zemalja Eurozone, oscilacije u tržišnim cijenama u izvještajnom periodu i alokacija SDR-a Bosni i Hercegovini su se reflektovali na iznos generisanih kamatnih rashoda investiranih deviznih rezervi i fer vrijednost finansijske imovine Centralne banke. Za više informacija pogledati napomene 6, 14, 17, 18 i 19.

Pored toga, trend visokog nivoa viška likvidnosti u bankarskom sistemu u BiH je nastavljen i u izvještajnom periodu kao i tokom 2020. godine. Centralna Banka je nastavila sa implementacijom projekta inoviranja okvira politike obavezne rezerve kao jedinog instrumenta monetarne politike kojeg ima na raspolaganju po Zakonu o Centralnoj banci. U izvještajnom periodu uvedena je negativna naknada na obaveznu rezervu po osnovu osnovice za obračun u stranim valutama i u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom. Navedena mjera ima za cilj podsticanje držanja depozita u domaćoj valuti u komercijalnim bankama odnosno destimulisanja njihovog deponovanja u EUR valuti. Ova mjera je usmjerena na jačanje domaće valute čime se jača i njena stabilnost. Međutim, primjetno je značajno akumuliranje iznosa sredstava iznad obaveznih rezervi na računima komercijalnih banaka kod Centralne banke, koji se kreću u približnim iznosima samih obaveznih rezervi. Za više informacija pogledati napomene 6 i 23.

Praksa držanja sredstava na računima Centralne banke umjesto povlačenja tih sredstava za namjeravanu svrhu je nastavljena i od strane deponenata Centralne banke. Navedeno je dodatno povećavalo monetarnu pasivu Centralne banke i negativno uticalo na njene finansijske performanse.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**2.7. Uticaj globalne pandemije koronavirusa COVID-19 na finansijski položaj i uspješnost Centralne banke**

Ovakve okolnosti, i na strani monetarne pasive i po pitanju mogućnosti za investiranje deviznih rezervi, su imale sinergijski negativan efekat na finansijske performanse Centralne banke, ali pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama u svakom momentu je primarni cilj Centralne banke koji je u potpunosti ispoštovan. Za više informacija pogledati napomenu 3.

Uprava uzima u obzir trenutnu neizvjesnost u vezi sa uticajem globalne pandemije koronavirusa COVID-19 u pogledu potencijalno značajnog uticaja na cjelokupan finansijski položaj i performanse Centralne banke.

3. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakonom o Centralnoj banci definisano je operativno pravilo „valutni odbor“ za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz puno pokriće u neto deviznim rezervama.

Član 31. Zakona o Centralnoj banci zahtijeva da ukupan iznos njene monetarne pasive nikada ne bude veći od njenih neto deviznih rezervi.

Detalji poštovanja tog pravila su sljedeći:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Bruto devizne rezerve	15.415.105	13.868.029
Gotovina u stranim valutama	443.640	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.617.064	3.832.072
Dužnički instrumenti	11.065.243	9.601.315
Monetarno zlato	284.803	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	4.355	879
Obaveze prema nerezidentima	2.193	1.688
Neto devizne rezerve (Bruto devizne rezerve umanjene za obaveze prema nerezidentima)	15.412.912	13.866.341
Monetarna pasiva	14.627.882	12.970.643
Novčanice i kovanice u opticaju	6.814.866	6.172.457
Depoziti banaka	6.346.903	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	897.044
NETO STRANA AKTIVA (Neto devizne rezerve umanjene za monetarnu pasivu)	785.030	895.698

3. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA (NASTAVAK)

Neto strana aktiva Centralne banke je glavni finansijski indikator postizanja i održavanja stabilnosti domaće valute u BiH i njena glavna mjera uspješnog poslovanja. Pošto čini dio bruto deviznih rezervi, iznos neto strane aktive ne može se smatrati raspoloživim za fiskalne namjene, nego kao iznos koji garantuje stabilnost domaće valute i apsorbuje potencijalne finansijske rizike koji proizilaze iz upravljanja bruto deviznim rezervama. Na dan 30. septembar 2021. godine neto devizne rezerve prelaze monetarnu pasivu za 785.030 hiljada KM čime je obezbijeđen adekvatan nivo deviznih rezervi i domaća valuta u potpunosti stabilna (31. decembar 2020: 895.698 hiljada KM). Na izvještajne datume, nivo kapitaliziranosti Centralne banke je osigurao izvršavanje njenih funkcija propisanih Zakonom o Centralnoj banci. Za više informacija pogledati napomenu 28.

Oscilacije tržišnih cijena dužničkih instrumenata i monetarnog zlata dominantno utiču na iznos neto strane aktive. Više informacija o promjenama na pozicijama dužničkih instrumenata i monetarnog zlata je objavljeno u napomenama 17 i 18.

4. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prenos obaveze u urednoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerenja, nezavisno od toga da li je ona vidljiva direktno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti se kategoriše u nivo 1, 2 ili 3 u zavisnosti od stepena raspoloživosti i značaja ulaznih podataka za cjelokupno mjerenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Nivo 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obaveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerenja;
- Nivo 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koji su bilo direktno ili indirektno raspoloživi za imovinu i obaveze; i
- Nivo 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obaveze.

4.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

U hiljadama KM

30. septembar 2021.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina				
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	11.065.243	-	-	11.065.243
Monetarno zlato	284.803	-	-	284.803
UKUPNO	11.350.046	-	-	11.350.046

4. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

4.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti (nastavak)

U hiljadama KM

31. decembar 2020.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina				
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	291.561
UKUPNO	9.892.876	-	-	9.892.876

4.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koje se ne mjere po fer vrijednosti

U hiljadama KM

30. septembar 2021.

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska imovina		
<i>Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	443.640	443.640
Depoziti kod inostranih banaka	3.617.064	3.609.003
Specijalna prava vučenja u MMF-u	4.355	4.355
Ostala finansijska imovina	3.290	3.290
	4.068.349	4.060.288
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	27.813	27.813
Ukupno	4.096.162	4.088.101
Finansijske obaveze		
<i>Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u opticaju	6.814.866	6.814.866
Depoziti banaka	6.346.903	6.333.026
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	1.462.907
Ostale finansijske obaveze	4.267	4.267
Ukupno	14.632.149	14.615.066

4. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)**4.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koje se ne mjere po fer vrijednosti (nastavak)**

U hiljadama KM

	31. decembar 2020.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska imovina		
<i>Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	142.202	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.832.072	3.823.212
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	879
Ostala finansijska imovina	2.496	2.496
	<u>3.977.649</u>	<u>3.968.789</u>
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Ukupno	4.005.462	3.996.602
Finansijske obaveze		
<i>Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u opticaju	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	5.887.547
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	894.977
Ostale finansijske obaveze	3.759	3.759
Ukupno	12.974.402	12.958.740

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Osnovni finansijski rizici kojima se Centralna banka izlaže u svakodnevnom poslovanju su:

- Kreditni rizik,
- Tržišni rizik (kamatni rizik, rizik cijene zlata i devizni rizik) i
- Rizik likvidnosti.

5.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od neizvršenja ugovornih obaveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, u skladu s propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih rezervi.

Za sredstva koja su evidentirana u vanbilansnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno proizilazi iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati napomene 31 i 32).

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu za izvještajne periode:

U hiljadama KM

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
1. Dužnički instrumenti								
Na dan 1. januar	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	681	-	-	681	575	-	-	575
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(62)	-	-	(62)	(51)	-	-	(51)
Otpuštanje zbog dospjelih instrumenata	(416)	-	-	(416)	(235)	-	-	(235)
<i>Neto povećanje tokom perioda</i>	<i>203</i>	-	-	<i>203</i>	<i>289</i>	-	-	<i>289</i>
Otpuštanje zbog prodatih instrumenata	(69)			(69)	(59)	-	-	(59)
Na dan 30. septembar	1.732	-	-	1.732	1.573	-	-	1.573
2. Depoziti kod inostranih banaka								
Na dan 1. januar	807	-	-	807	724	-	-	724
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	3.207	-	-	3.207	3.326	-	-	3.326
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(126)	-	-	(126)	(168)	-	-	(168)
Otpuštanje zbog prestanaka priznavanja oročenih depozita	(3.086)	-	-	(3.086)	(3.028)	-	-	(3.028)
Na dan 30. septembar	802	-	-	802	854	-	-	854

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
3. Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Na dan 1. januar	-	-	-	-	-	-	-	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dan 30. septembar	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ostala finansijska imovina								
Na dan 1. januar	5	-	613	618	5	-	600	605
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	6	-	1	7	5	-	-	5
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(5)	-	(13)	(18)	(6)	-	-	(6)
Na dan 30. septembar	6	-	601	607	4	-	600	604
Ukupno početno stanje na dan 1. januar	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672
Ukupno neto povećanje / (otpuštanje) tokom perioda	130	-	(12)	118	359	-	-	359
Ukupno zaključno stanje na dan 30. septembar	2.540	-	601	3.141	2.431	-	600	3.031

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjjenja

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici računaju i priznaju:

U hiljadama KM

Klase finansijskih instrumenata	30. septembar 2021.				31. decembar 2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Gotovina u stranim valutama								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	443.640	-	-	443.640	142.202	-	-	142.202
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	443.640	-	-	443.640	142.202	-	-	142.202
Depoziti kod inostranih banaka								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.617.866	-	-	3.617.866	3.832.879	-	-	3.832.879
Ispravka vrijednosti	(802)	-	-	(802)	(807)	-	-	(807)
Knjigovodstvena vrijednost	3.617.064	-	-	3.617.064	3.832.072	-	-	3.832.072
Dužnički instrumenti								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11.065.243	-	-	11.065.243	9.601.315	-	-	9.601.315
Rezervacije za očekivane kreditne gubitke (priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	(1.732)	-	-	(1.732)	(1.598)	-	-	(1.598)
Knjigovodstvena vrijednost	11.065.243	-	-	11.065.243	9.601.315	-	-	9.601.315
Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	4.355	-	-	4.355	879	-	-	879
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	4.355	-	-	4.355	879	-	-	879
Ostala finansijska imovina								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.296	-	601	3.897	2.501	-	613	3.114
Ispravka vrijednosti	(6)	-	(601)	(607)	(5)	-	(613)	(618)
Knjigovodstvena vrijednost	3.290	-	-	3.290	2.496	-	-	2.496

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja nije predmet umanjenja

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Knjigovodstvena vrijednost		
Monetarno zlato	284.803	291.561
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	312.616	319.374

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeće tabele prikazuju analizu koncentracije kreditnog rizika za depozite kod inostranih banaka i dužničke instrumente Centralne banke na izvještajne datume:

Depoziti kod inostranih banaka		U hiljadama KM
Kreditni rejting	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
AAA	1.718.778	1.743.280
AA+	-	-
AA	78.191	722.841
AA-	-	-
A+	473.127	391.013
A	1.244.238	875.542
A-	101.177	-
II ¹	1.553	410
BBB+	-	98.986
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**5.1. Kreditni rizik (nastavak)****5.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)**

Kreditni rejting	Dužnički instrumenti	
	30. septembar 2021.	U hiljadama KM 31. decembar 2020.
AAA	2.292.410	2.164.263
AA+	1.369.717	1.283.772
AA	4.090.108	3.170.119
AA-	1.480.238	1.269.603
A+	-	-
A	-	-
A-	1.318.605	1.095.368
BBB+	-	-
BBB	-	-
BBB-	514.165	618.190
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

5.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine i instrumenata uslijed promjene uslova na finansijskim tržištima.

U svrhu kvantifikacije efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih rezervi Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR - Value at Risk). Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovu srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfolija i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje nivo pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Na dan 30. septembar 2021. godine, izloženost deviznih rezervi Centralne banke koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih kurseva u odnosu na KM iznosi 62.944 hiljade KM (31. decembar 2020. godine: 61.117 hiljada KM), što predstavlja ekvivalent 0,41% ukupne finansijske imovine (31. decembar 2020. godine: 0,44 % ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na izvještajne datume dati su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Kamatni rizik	43.762	44.722
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	18.803	16.097
Devizni rizik	379	298
Ukupno VaR	62.944	61.117

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Tržišni rizik (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obaveza uslijed promjene deviznog kursa. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obaveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih rezervi drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i rezervi Centralne banke.

5.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine uslijed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospijeca finansijskih instrumenata u koje se investira. Maksimalan rok investiranja depozita kod inostranih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksnim prihodom deset godina.

5.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brznoj likvidaciji dijela imovine, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uslovi nepovoljni i takođe, kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

S obzirom na obavezu garantovanja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti obezbijeđena ročnom usklađenošću deviznih rezervi Centralne banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeće tabele prikazuju ročnost finansijskih obaveza Centralne banke na izvještajne datume na osnovu preostalog ugovornog dospjeća od datuma izvještavanja:

30. septembar 2021.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
Novčanice i kovanice u opticaju	6.814.866	-	-	-	-	6.814.866
Depoziti banaka	6.346.903	-	-	-	-	6.346.903
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.466.113	-	-	-	-	1.466.113
Ostale finansijske obaveze	4.267	-	-	-	-	4.267
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	14.632.149	-	-	-	-	14.632.149

31. decembar 2020.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
Novčanice i kovanice u opticaju	6.172.457	-	-	-	-	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	-	-	-	-	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	-	-	-	-	897.044
Ostale finansijske obaveze	3.759	-	-	-	-	3.759
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

6. NETO KAMATNI PRIHODI

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
Kamatni prihodi po osnovu:				
Dužničkih instrumenata (napomena 17)	8.396	9.443	25.576	28.951
Efekata negativne pasivne kamatne stope na depozite domaćih komercijalnih banaka	6.362	3.459	15.047	10.182
Finansijske imovine po amortizovanom trošku	4	-	4	9
Ukupno	14.762	12.902	40.627	39.142
Kamatni rashodi po osnovu:				
Efekata negativnih kamatnih stopa na dužničke instrumente (napomena 17)	(6.612)	(3.739)	(17.173)	(10.485)
Efekata negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka	(4.885)	(4.618)	(13.943)	(12.543)
Ukupno	(11.497)	(8.357)	(31.116)	(23.028)
Neto kamatni prihodi	3.265	4.545	9.511	16.114

Osnovicu za obračun kamata na depozite komercijalnih banaka generiše ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka na računima rezervi tokom desetodnevno obračunskog perioda, koji se sastoje od iznosa obaveznih rezervi i iznosa sredstava iznad obaveznih rezervi.

Stopa obavezne rezerve koju Centralna banka primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve jednako za sve domaće komercijalne banke iznosi 10%.

Od 1. juna 2021. godine, a u sklopu projekta uvođenja novog okvira obavezne rezerve, Centralna banka je počela obračunavati naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom. Naknada se obračunava i na iznos sredstava iznad obavezne rezerve. Na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti Centralna banka ne obračunava naknadu.

Stopa naknade koju Centralna banka primjenjuje na iznos sredstava obavezne rezerve i iznos sredstava iznad obavezne rezerve vezana je za iznos kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke s tim da se, u slučaju obračuna naknade na iznos sredstava obavezne rezerve, kamatna stopa dodatno umanjuje za 10 baznih poena.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama, osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom i sredstava iznad obavezne rezerve. Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke u izvještajnim periodima je iznosila (0,50)%. Tokom izvještajnih perioda stope naknada Centralne banke su imale sljedeće vrijednosti:

6. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Osnovica za obračun naknade	Period	Stopa naknade Centralne banke
2021.		
Sredstva obavezne rezerve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. - 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. - 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.6. - 30.9.	(0,60)%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.6. - 30.9.	(0,60)%
Sredstva iznad obavezne rezerve	1.1. - 30.9.	(0,50)%
2020.		
Sredstva obavezne rezerve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. - 30.9.	0,00%
Sredstva iznad obavezne rezerve	1.1. - 30.9.	(0,50)%

Visine stopa naknada koje Centralna banka primjenjuje po pitanju instrumenta obavezne rezerve su određene isključivo za pokriće njenih oportunitetnih troškova koji nastaju po osnovu držanja deponovanih sredstava domaćih komercijalnih banaka i u svrhu jačanja domaće valute.

Efekte negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka iznose 2.733 hiljade KM po osnovu osnovice u stranim valutama i osnovice u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom i 12.314 hiljada KM po osnovu sredstava iznad obavezne rezerve u periodu 1.1. - 30.9.2021. godine (u periodu 1.1. - 30.9.2020. godine 10.182 hiljade KM po osnovu sredstava iznad obavezne rezerve).

Efekte negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa i prinosa obračunatih na depozite kod inostranih banaka i dužničke instrumente, a koje se, u skladu s aktuelnim tržišnim uslovima i dozvoljenim zakonskim mogućnostima investiranja deviznih rezervi Centralne banke, nisu mogle izbjeći.

Efekte negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka uključuju iznos od 11.116 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 2.827 hiljada KM na depozite po viđenju u periodu 1.1. - 30.9.2021. godine (u periodu 1.1. - 30.9.2020. godine uključivali su iznos od 9.108 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 3.435 hiljada KM na depozite po viđenju).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente iznosi 0,14% u periodu 1.1. - 30.9.2021. godine (u periodu 1.1. - 30.9.2020. godine iznosila je 0,29%).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite kod inostranih banaka iznosi 0,54% u periodu 1.1. - 30.9.2021. godine (u periodu 1.1. - 30.9.2020. godine iznosila je 0,49%).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Odobrane napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2021.

7. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
Prihodi od naknada i provizija po osnovu:				
usluga za domaće banke	4.910	4.246	13.849	12.554
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	588	324	1.409	946
Ukupno	5.498	4.570	15.258	13.500
Rashodi od naknada i provizija po osnovu:				
čuvanja i ostalih rashoda za dužničke instrumente	(194)	(167)	(558)	(487)
transakcija sa bankama u inostranstvu	(7)	(8)	(23)	(25)
ostalih rashoda od naknada i provizija	(2)	(1)	(5)	(5)
Ukupno	(203)	(176)	(586)	(517)
Neto prihodi od naknada i provizija	5.295	4.394	14.672	12.983

Tokom izvještajnog perioda Centralna banka je revidirala i utvrdila nove tarife naknada za usluge koje pruža domaćim bankama, deponentima i drugim nebankarskim komitentima. Primjena novih tarifa naknada za ove usluge je počela od 1. maja 2021. godine.

8. NETO REALIZOVANI DOBICI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
Realizovani dobiti	529	-	2.552	1.578
Realizovani gubici	-	-	-	-
Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	529	-	2.552	1.578

Odgovarajući iznosi realiziranih dobitaka po osnovu otpuštanja rezervacija za očekivane kreditne gubitke za prodate dužničke instrumente su prikazani u napomeni 5.1.1.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Odabrane napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2021.

9. NETO (GUBICI) OD KURSNIH RAZLIKA

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Neto nerealizovani (gubici) od kursnih razlika	(1.210)	(176)	(797)	(254)
Neto realizovani dobiti od kursnih razlika	6	2	173	24
Neto (gubici) od kursnih razlika	(1.204)	(174)	(624)	(230)

10. OSTALI RASHODI / PRIHODI

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Prihod od dividende	-	-	1.297	-
Ostali prihodi	11	3	44	39
Prihod od donacija	-	16	2	50
Neto efekti usklađivanja vrijednosti numizmatičkih zbirki	(43)	73	(51)	139
UKUPNO	(32)	92	1.292	228

Tokom izvještajnog perioda Centralna banka je stekla pravo na dividendu po osnovu vlasništva dionica kod BIS banke. Iznos utvrđene dividende se sastoji od redovne dividende i dodatka na dividendu po dionici.

11. TROŠKOVI OSOBLJA

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Plate	2.809	2.771	7.703	7.529
Doprinosi i druge naknade na plate	1.604	1.575	4.392	4.280
Ostala primanja zaposlenih	365	371	1.683	1.670
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja zaposlenih	90	101	540	553
Neto povećanje u rezervacijama za otpremnine zaposlenim	1	1	5	4
UKUPNO	4.869	4.819	14.323	14.036

Troškovi osoblja uključuju 2.749 hiljada KM obaveznih doprinosa za penziono osiguranje plaćenih javnim zavodima za penziono osiguranje u BiH (1.1. - 30.9.2020. godine: 2.699 hiljada KM).

Prosječan broj zaposlenih u izvještajnom periodu iznosi 370 (1.1. - 30.9.2020. godine: 366 zaposlenih).

12. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	1.196	780	2.992	2.074
Troškovi održavanja platnih sistema	439	425	1.269	1.193
Troškovi IT infrastrukture	235	199	642	570
Troškovi održavanja	120	106	315	447
Ostali administrativni i operativni troškovi	736	694	2.338	2.130
UKUPNO	2.726	2.204	7.556	6.414

13. NETO (POVEĆANJE) REZERVACIJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Dobici po osnovu otpuštanja rezervacija za očekivane kreditne gubitke:				
Depoziti kod inostranih banaka	1.179	1.260	3.212	3.196
Dužnički instrumenti	280	107	478	286
Ostala finansijska imovina	1	1	18	6
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	-	-
	1.460	1.368	3.708	3.488
Gubici po osnovu povećanja rezervacija za očekivane kreditne gubitke:				
Depoziti kod inostranih banaka	(1.330)	(1.363)	(3.207)	(3.326)
Dužnički instrumenti	(345)	(155)	(681)	(575)
Ostala finansijska imovina	(2)	(1)	(7)	(5)
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	-	-
	(1.677)	(1.519)	(3.895)	(3.906)
Neto (povećanje) rezervacija za očekivane kreditne gubitke	(217)	(151)	(187)	(418)

14. NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Operativni prihodi	7.853	8.857	27.403	30.673
Operativni troškovi	(8.214)	(7.664)	(23.742)	(22.364)
FINANSIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVACIJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE	(361)	1.193	3.661	8.309
Neto (povećanje) rezervacija za očekivane kreditne gubitke	(217)	(151)	(187)	(418)
NETO (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD	(578)	1.042	3.474	7.891

Kako je objavljeno u napomeni 2.7, investiranje deviznih rezervi Centralne banke se nastavlja obavljati u izuzetno nepovoljnim i pogoršanim uslovima negativnih kamatnih stopa i prinosa na finansijskim tržištima Eurozone. Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja Evropske centralne banke je već duži niz godina negativna, a ključna je determinanta visine tržišnih kamatnih stopa i prinosa na finansijskim tržištima Eurozone.

Kompozicija investiranih deviznih rezervi, s druge strane, mora osiguravati garantovanu konvertibilnost domaće valute i izvršavanje monetarnih operacija Centralne banke u svakom momentu. Centralna banka pri tome mora striktno voditi računa o zakonskim zahtjevima po pitanju visoke likvidnosti deviznih rezervi i primjerene sigurnosti ulaganja odnosno izloženosti finansijskim rizicima.

Rast monetarne pasive po osnovu deponovanja značajnih sredstava Centralnoj banci i puno izvršavanje zakonskih obaveza Centralne banke prema komercijalnim bankama i deponentima nastavljaju generisati sve veće iznose kamatnih rashoda na strani deviznih rezervi i izlažu je većim finansijskim rizicima.

Navedene nepovoljne okolnosti zajedno sa dozvoljenim zakonskim okvirom za investiranje deviznih rezervi osnovni su razlog odstupanja operativnih prihoda u izvještajnom periodu u odnosu na komparativni.

Ova napomena je objavljena u svrhu razumijevanja odstupanja u prikazanim iznosima za potrebe finansijskog objavljivanja, a ne u svrhu mjerenja finansijske uspješnosti Centralne banke za određeni period. Centralna banka nije profitno orijentisana institucija već vrhovna monetarna vlast u BiH. Finansijsku mjeru uspješnog poslovanja Centralne banke predstavlja poštivanje aranžmana valutnog odbora (napomena 3).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Odabrane napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2021.

15. GOTOVINA U STRANIM VALUTAMA

Gotovina u stranim valutama se drži u trezorima Centralne banke. Gotovina u stranim valutama, analizirana prema valutama, prikazana je kako slijedi:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u stranim valutama u trezorima:		
- EUR	443.564	142.128
- USD	19	18
- GBP	18	17
- CHF	-	39
	443.601	142.202
Gotovina u stranim valutama u tranzitu:		
- CHF	39	-
	39	-
UKUPNO	443.640	142.202

Tokom izvještajnog perioda Centralna banka je izvršila kupovinu gotovine u EUR valuti od inostrane banke u iznosu od 293.375 hiljada KM.

16. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA

Depoziti kod inostranih banaka su investirana sredstva deviznih rezervi koje Centralna banka drži na računima stranih centralnih i komercijalnih banaka.

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inostranih banaka prema valutama, data je kako slijedi:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.957.200	2.391.656
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(700)	(628)
	2.956.500	2.391.028
Depoziti po viđenju:		
- EUR	656.422	1.430.953
- GBP	2.142	2.080
- USD	2.082	1.101
- CHF	20	7.089
	660.666	1.441.223
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(102)	(179)
	660.564	1.441.044
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

16. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Depoziti kod inostranih banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.974 hiljada KM na dan 30. septembar 2021. godine (31. decembar 2020. godine: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.939 hiljada KM).

Oročeni depoziti kod inostranih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dati su kako slijedi:

	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Do mjesec dana	1.223.075	1.032.703
Od jednog do dva mjeseca	428.564	253.800
Od dva do tri mjeseca	1.305.561	525.637
Od tri do četiri mjeseca	-	96.154
Od četiri do dvanaest mjeseci	-	483.362
Ukupno	2.957.200	2.391.656
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(700)	(628)
UKUPNO	2.956.500	2.391.028

	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Inostrane centralne banke	2.175.986	2.375.955
Inostrane komercijalne banke	1.441.880	1.456.924
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (napomena 5.1.1.)	(802)	(807)
UKUPNO	3.617.064	3.832.072

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za depozite kod inostranih banaka na izvještajne datume je objavljeno u napomeni 5.1.2.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI

Dužnički instrumenti su klasifikovani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a predstavljaju sredstva deviznih rezervi investirana u likvidne državne vladine obveznice zemalja Eurozone. Portfolio se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatnom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR valuti.

Analitička struktura dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je sljedeća:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Kuponske vladine obveznice	7.925.756	8.589.935
Diskontne vladine obveznice	3.139.487	1.011.380
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

Na dan 30. septembar 2021. godine rezervacije za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente, priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iznose 1.732 hiljade KM (31. decembar 2020. godine: 1.598 hiljada KM).

Kretanje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u izvještajnim periodima prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
Na dan	10.534.450	9.316.087	9.601.315	8.917.413
Kupovine tokom perioda	2.206.038	690.635	4.755.729	2.350.286
Prodaje tokom perioda	(330.961)	-	(615.902)	(316.129)
Prihod od kamata priznat tokom perioda (napomena 6)	8.396	9.443	25.576	28.951
Efekti negativnih kamatnih stopa priznati tokom perioda (napomena 6)	(6.612)	(3.739)	(17.173)	(10.485)
Dospijeća dužničkih instrumenata	(1.317.679)	(619.465)	(2.506.829)	(1.574.976)
Dospijeća kupona	(19.836)	(32.245)	(75.917)	(90.099)
Neto nerealizovana promjena u fer vrijednosti tokom perioda	(8.553)	18.882	(101.556)	74.637
Na dan 30. septembar	11.065.243	9.379.598	11.065.243	9.379.598

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Oscilacije cijena dužničkih instrumenata u izvještajnom periodu u odnosu na uporedni su rezultirale privremenim padom njihove fer vrijednosti. Ovaj pad je absorbovan postojanjem odgovarajućeg nivoa rezervi fer vrijednosti za dužničke instrumente u kapitalu Centralne banke. Efekti privremenih oscilacija fer vrijednosti kao posljedica tržišnih uslova na koje Centralna banka ne može uticati, ne povlače nikakve realizirane gubitke za Centralnu banku već predstavljaju kvantifikaciju tržišnih uslova u međunarodnom finansijskom okruženju za određeni period.

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za dužničke instrumente na izvještajne datume je objavljeno u napomeni 5.1.2.

Dužnički instrumenti, analizirani po njihovom preostalom ugovorenom dospeljeću, dati su kako slijedi:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Do 3 mjeseca	1.218.885	422.511
Od 3 do 12 mjeseci	3.202.627	2.382.176
Od 1 do 5 godine	4.376.323	3.930.547
Od 5 do 10 godina	2.267.408	2.866.081
UKUPNO	11.065.243	9.601.315

18. MONETARNO ZLATO

Fer vrijednost monetarnog zlata na dan 30. septembar 2021. godine iznosi 284.803 hiljade KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.967 KM po unci (31. decembar 2020. godine: 291.561 hiljadu KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.037 KM po unci; 30. septembar 2020. godine: 302.107 hiljada KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.147 KM po unci). Monetarno zlato je denominirano u EUR valuti.

Efekti promjena fer vrijednosti monetarnog zlata u izvještajnim periodima prikazani su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
Početno stanje	280.301	297.691	291.561	254.088
Neto nerealizirana promjena u fer vrijednosti tokom perioda	4.502	4.416	(6.758)	48.019
Zaključno stanje	284.803	302.107	284.803	302.107

Odabrane napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2021.

19. SPECIJALNA PRAVA VUČENJA U MMF-u

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Specijalna prava vučenja u MMF-u	4.352	879
Obračunata kamata	3	-
	4.355	879
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	-	-
UKUPNO	4.355	879

Promjene po osnovu specijalnih prava vučenja kod MMF- u izvještajnim periodima su prikazane u sljedećoj tabeli:

	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	Za period 1.1. - 30.9. 2020.
U hiljadama KM				
Na dan	4.175	3.075	879	230
Prilivi po osnovu alokacije SDR-a	602.540	-	602.540	-
Prilivi po osnovu kupovine SDR-a	2.598	-	7.946	4.857
Ostali prilivi u korist Vlade	-	-	2.909	4.907
Odlivi po osnovu prodaje SDR-a	(601.198)	-	(601.198)	-
Odlivi po osnovu plaćanja prema MMF-u	(2.453)	(2.528)	(7.450)	(9.435)
Prihodi od kamata po računu SDR-a	3	1	3	6
Neto (gubici) od kursnih razlika	(1.310)	(87)	(1.274)	(104)
Neto efekti očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-
Stanje na dan 30. septembar	4.355	461	4.355	461

MMF je tokom augusta 2021. godine doznačio sredstva po osnovu alokacije SDR-a. Centralna banka je, u skladu sa dostavljenim instrukcijama za raspodjelu sredstava, doznačila pripadajuće iznose na podračune entiteta.

Odabrane napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2021.

20. OSTALA IMOVINA

	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Potraživanja od domaćih banaka	2.055	1.756
Žiro računi	761	411
Potraživanja od službenika po osnovu manjka gotovog novca	600	600
Ostala razna finansijska imovina	481	347
Ukupno	3.897	3.114
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(607)	(618)
Ukupno ostala finansijska imovina	3.290	2.496
Unaprijed plaćeni troškovi	12.980	8.933
Numizmatičke zbirke	931	986
Ostala razna nefinansijska imovina	268	256
Ukupno ostala nefinansijska imovina	14.179	10.175
UKUPNO	17.469	12.671

Na dan 30. septembar 2021. godine unaprijed plaćeni troškovi uključuju troškove po osnovu proizvodnje novčanica i kovanica u iznosu od 12.311 hiljada KM (31. decembar 2020. godine: unaprijed plaćeni troškovi proizvodnje novčanica i kovanica iznosili su 7.860 hiljada KM).

21. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U hiljadama KM	Nekretnine i oprema	Nematerijalna imovina
Nabavna vrijednost		
Na dan 1. januar 2021.	78.380	15.979
Nabavke	349	67
Otpisi i otuđenja	(272)	-
Na dan 30. septembar 2021.	78.457	16.046
Akumulirana amortizacija		
Na dan 1. januar 2021.	29.820	14.745
Trošak amortizacije	1.558	305
Otpisi i otuđenja	(272)	-
Na dan 30. septembar 2021.	31.106	15.050
Neto knjigovodstvena vrijednost		
Na dan 1. januar 2021.	48.560	1.234
Na dan 30. septembar 2021.	47.351	996

Na datume izvještavanja, Centralna banka nije imala nikakvih terećenja po osnovu svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

U okviru nekretnina i opreme iskazano je kupljeno zemljište za potrebe izgradnje nove poslovne zgrade Centralne banke za Glavnu jedinicu Sarajevo u iznosu od 5.270 hiljada KM. Centralna banka je zakonski vlasnik zemljišta i nema neizvršenih ugovornih obaveza prema prodavcu zemljišta. Nastavak izgradnje poslovnog objekta Centralne banke je privremeno zaustavljen zbog kašnjenja u dostavljanju potrebne dozvole od strane prodavca zemljišta. Na datum izvještavanja, prodavac zemljišta nije dostavio potrebne dozvole. Za više informacija pogledati napomenu 33.

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTICAJU

U hiljadama KM	1.7. - 30.9. 2021.	1.7. - 30.9. 2020.	1.1. - 30.9. 2021.	1.1. - 30.9. 2020.
Novčanice i kovanice u opticaju na dan	6.441.286	5.834.763	6.172.457	5.199.916
Neto povećanje tokom perioda	373.580	198.228	642.409	833.075
Novčanice i kovanice u opticaju	6.814.866	6.032.991	6.814.866	6.032.991

23. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	6.346.109	5.900.698
Računi rezervi organizacionih dijelova Centralne banke	761	411
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka - blokirana sredstva	33	33
UKUPNO	6.346.903	5.901.142

Depoziti domaćih komercijalnih banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 2.173 hiljada KM na dan 30. septembar 2021. godine (31. decembar 2020. godine: 1.302 hiljade KM).

Naredna tabela daje prikaz prosječnog stanja računa rezervi domaćih komercijalnih banaka, izračunatog za zadnji desetodnevni period na izvještajne datume:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Obavezna rezerva	2.943.416	2.727.364
Sredstva iznad obavezne rezerve	3.563.732	3.038.133
UKUPNO	6.507.148	5.765.497

24. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH INSTITUCIJA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih institucija prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Budžetski depoziti institucija BiH	664.659	579.869
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	404.619	323
Ostali depoziti javnih institucija i agencija u BiH	292.450	231.805
Ostali depoziti domaćih vlada i vladinih institucija	104.385	85.047
UKUPNO	1.466.113	897.044

Na datum izvještavanja, Federacija BiH nije povukla svoja sredstva po osnovu alokacije SDR-a.

25. REZERVISANJA

Rezervisanja se odnose na rezervisanja za otpremnine zaposlenim i rezervisanja za potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova.

Na dan 30. septembar 2021. rezervisanja u ukupnom iznosu od 1.321 hiljadu KM se odnose na rezervisanja za otpremnine zaposlenim (31. decembar 2020: 1.414 hiljada KM).

26. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE*Sudski sporovi*

Na datume izvještavanja Centralna banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudskih procesa koji proizilaze iz njenog poslovanja. Centralna banka osporava te tužbe i smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obaveza u sadašnjoj fazi odvijanja sudskih procesa.

Preuzete obaveze

Na datume izvještavanja Centralna banka nema ugovorenih obaveza koje nisu priznate.

27. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (napomena 32)	1.625	1.587
Dobavljači	1.401	1.932
Obračunate obaveze za troškove tekućeg perioda	661	135
Depoziti Svjetske banke	568	101
Ostale finansijske obaveze	12	4
Ukupno ostale finansijske obaveze	4.267	3.759
Nefinansijske obaveze po raznim osnovama	91	106
Naplaćeni i odloženi prihodi budućeg perioda	31	54
Ukupno ostale nefinansijske obaveze	122	160
UKUPNO	4.389	3.919

28. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Početni kapital	25.000	25.000
Rezerve	846.668	957.331
<i>Generalne rezerve (zadržana dobit)</i>	<i>545.203</i>	<i>545.203</i>
<i>Ostale rezerve</i>	<i>31.300</i>	<i>31.300</i>
<i>Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente</i>		
<i>po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>	187.488	291.527
<i>Rezervacije za očekivane kreditne gubitke</i>	1.732	1.598
<i>Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato</i>	80.945	87.703
Neto dobit za period	3.474	-
UKUPNO	875.142	982.331

29. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	30. septembar 2020.
Devizni depoziti sa rokom dospeljeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	2.430.521	1.864.292
Devizni depoziti po viđenju	660.666	945.396
Gotovina u stranim valutama	443.640	137.770
Specijalna prava vučenja u MMF-u	4.355	461
Žiro računi	761	841
Ukupno	3.539.943	2.948.760
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(734)	(761)
UKUPNO	3.539.209	2.947.999

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Centralna banka u okviru svog redovnog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim licima. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovnih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim licima. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime i po nalogu deponenta.

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u sljedećim tabelama:

U hiljadama KM	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	Ukupno
30. septembar 2021.				
IMOVINA				
Ostala imovina	56	24	72	152
Ukupno	56	24	72	152
OBAVEZE				
Depoziti deponenata	965.728	272.843	152.539	1.391.110
Ukupno	965.728	272.843	152.539	1.391.110
PRIHODI				
Prihodi od naknada i provizija	120	92	76	288
UKUPNO	120	92	76	288

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	Ukupno
31. decembar 2020.				
IMOVINA				
Ostala imovina	25	1	1	27
Ukupno	25	1	1	27
OBAVEZE				
Depoziti deponenata	527.159	214.696	122.622	864.477
Ukupno	527.159	214.696	122.622	864.477
PRIHODI				
Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

U obavljanju funkcija bankara, depozitara i fiskalnog agenta propisanih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka takođe vodi odgovarajuće računovodstvene evidencije i izvršava transakcije za državu i državne institucije vanbilansno. Više informacija o ovim vanbilansnim evidencijama prikazano je u napomenama 31 i 32.

Centralna banka smatra da ima direktni odnos povezanog lica sa članovima ključnog rukovodstva, bliskim članovima porodica članova ključnog rukovodstva i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem članova ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica.

Naknade članovima ključnog rukovodstva

Ukupne naknade članovima ključnog rukovodstva u periodu 1.1. - 30.9.2021. godine iznose 687 hiljada KM, od čega se 430 hiljada KM odnosi na plate i ostale naknade, a 257 hiljada KM na poreze i doprinose (U periodu 1.1. - 30.9.2020. godine ukupan iznos od 667 hiljada KM odnosio se na plate i ostale naknade u iznosu od 419 hiljada KM, a 248 hiljada KM na poreze i doprinose).

31. VANBILANSNE STAVKE

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inostranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti imovina niti obaveze Centralne banke, oni nisu uključeni u izvještaj o finansijskom položaju Centralne banke.

Takođe, vanbilansne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

31. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Naredna tabela prikazuje analitiku ovih vanbilansnih stavki:

U hiljadama KM	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti USAID-a	2.495	2.497
Depoziti nerezidenata	2.495	2.497
Depoziti Vijeća ministara BiH:	14.226	8.556
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovu sukcesije</i>	43	41
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje vanjskog duga BiH</i>	12.298	6.738
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na budžet institucija BiH</i>	1.623	1.528
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	262	250
Depoziti ostalih rezidenata:	8.954	13.459
<i>Depoziti - penzije iz Njemačke</i>	201	-
<i>Depozitni računi banaka</i>	8.753	13.459
Depoziti rezidenata	23.180	22.015
Račun za gotovinu - Agencija za osiguranje depozita BiH	42.233	73.684
Ukupno - državne institucije	42.233	73.684
UKUPNO	67.908	98.196

Ministarstvo finansija i trezora BiH je institucija koja djeluje u ime Vijeća ministara BiH i države u upravljanju i koordinaciji depozitima. Na dan 30. septembar 2021. godine ova sredstva ukupno iznose 16.721 hiljadu KM (31. decembar 2020: 11.053 hiljada KM).

32. ČLANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU

U skladu sa sporazumima između BiH i MMF-a Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Centralna banka djeluje u ime BiH u njenim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obaveze vezane uz članstvo.

Centralna banka drži račun specijalnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvještaju o finansijskom položaju. Centralna banka takođe osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira BiH izdatih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obaveza, a koji su evidentirani u vanbilansnoj evidenciji.

32. ČLANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU (NASTAVAK)

Centralna banka primjenjuje neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, što je prikazano u nastavku:

U hiljadama KM

	30. septembar 2021.	31. decembar 2020.
Kvota	628.632	614.046
Specijalna prava vučenja u MMF-u	4.355	879
UKUPNO IMOVINA	632.987	614.925
MMF-ov račun br. 1	1.572	1.535
MMF-ov račun br. 2	53	52
Vrijednosni papiri	1.531.062	1.520.009
Alokacija SDR	983.881	372.517
Obračunata kamata na alokaciju SDR	64	65
Računi plativih troškova	1.601	1.670
UKUPNO OBAVEZE	2.518.233	1.895.848
NETO POZICIJA BiH U MMF-u	1.885.246	1.280.923

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. april), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem kursu SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja se uključuju u odgovarajuća stanja računa.

Neto pozicija BiH u MMF-u je povećana uslijed doznačene alokacije SDR-a u iznosu od 602.540 hiljada KM. Alokacija SDR-a nije klasični kreditni aranžman Bosne i Hercegovine sa MMF-om.

33. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Evropska komisija je 7. oktobra 2021. godine doznačila sredstva za Bosnu i Hercegovinu u iznosu od 243.112 hiljada KM (124.301 hiljada EUR) prema Sporazumu o kreditnoj liniji između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Riječ je o prvoj tranši sredstava makrofinansijske pomoći na osnovu Sporazuma o kreditnoj liniji između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Centralna banka je 8. oktobra 2021. godine izvršila transfer doznačenih sredstava na podračune Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Distrikta Brčko prema procentima utvrđenim u Memorandumu o razumijevanju između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Do dana odobravanja ovih sažetih finansijskih izvještaja sredstva nisu povučena.

Centralna banka je 6. oktobra 2021. godine zaprimila rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti za kupljeno zemljište za potrebe izgradnje nove poslovne zgrade Centralne banke za Glavnu jedinicu Sarajevo. Centralna banka je trenutno u postupku pregovaranja o iznalaženju mogućnosti zamjene građevinskih parcela sa prodavcem zemljišta, uz punu zaštitu svojih interesa i zakonski stečenog prava nad kupljenom parcelom.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nije imenovalo novi saziv Upravnog vijeća do datuma odobravanja ovih sažetih finansijskih izvještaja.

Izuzev navedenih događaja, u periodu između 30. septembra 2021. godine i datuma odobrenja ovih sažetih finansijskih izvještaja, nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.